

HÖRNSTENEN

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND
HÖRNSTENEN ÄR KRISTUS JESUS SJÄLV (EF 2:20)

3/2023

INFÖR DET NYA

SOILI HAVERINEN SOM
STI GENERALSEKRETERARE

INFÖR DET NYA

Våren är de nya tillblivelsernas årstid. När jag skriver denna ledare skjuter gräset upp ur marken och fåglarna sjunger ivrigt. Också STI står på många sätt inför någonting nytt denna vår. Det här är min sista ledare i Kulmakivi/Hörnstenen. Att skriva ledare slutar jag ändå inte med men fr.o.m. september kan de läsas i Uusi Tie-tidningen. Jag övergår alltså till nya uppgifter. Å ena sidan väntar jag på det nya, å andra sidan känner jag mig vemodig eftersom arbetet i STI har varit både betydelsefullt och givande.

Soili Haverinen har valts till STI:s nästa generalsekreterare. Intervjun med henne kan ni läsa i denna tidning. Jag är övertygad om att det var ett gott val och jag litar på att STI under hennes ledning har alla behövliga möjligheter att utvecklas framåt.

Förutom personbytena är det förändringar på gång också gällande utrymmena. Vi har sannolikt en flyttning framför oss senast i slutet av året, när vårt hyreskontrakt i våra nuvarande utrymmen löper ut. En flyttning till något mindre utrymmen skulle sänka hyreskostnaderna och på så vis något underlätta STI:s ekonomi.

Vi kartlägger som bäst möjliga utrymmen och sannolikt kommer vi att vara kvar i närheten av Helsingfors universitet. Avsikten är att utrymmena skulle göra det möjligt att fortsätta den tidigare verksamheten men lite mer effektivt.

Också läget i den evangelisk-lutherska kyrkan har väckt oro. Mitt i kyrkans teologiska förändringar är det bra att STI förenar de många väckelserörelser som

tänker ungefär på samma sätt. STI:s roll som väckelserörelsernas gemensamma diskussionsforum och verksamhetsorgan ser alltså ut att bara växa i betydelse.

Inför alla dessa förändringar behöver vi fortfarande ditt stöd både i förbön och ekonomiskt. STI:s stora understödjarskara är en sak som har glatt mig många gånger. I det här arbetet har det blivit klart att STI:s existens är en väldigt viktig sak i de lutherska väckelserörelsernas perspektiv.

Inför förändringarna får vi frimodigt lita på Gud som håller framtiden i sin hand. Därför kan förändringarna vara början på någonting nytt. I Jesajas bok står det: ”Se, jag gör något nytt. Redan nu visar det sig. Märker ni det inte? Jag ska göra en väg i vildmarken och strömmar i öknen.” (Jes. 43:19)

Jag är övertygad om att de nya skeendena innebär möjligheter för STI att öka sin betydelse och att bättre än förr förverkliga sin kallelse. Tack för att jag har fått vara med i detta arbete!

SANTERI MARJOKORPI

14.6.2023

(ÖVERS. TOMAS KLEMETS)

SOILI HAVERINEN VALDES TILL STI:S GENERALSEKRETERARE

Styrelsen för Teologiska institutet i Finland (STI) har på sitt möte 19.4.2023 valt teologie magister Soili Haverinen till STI:s generalsekreterare. Haverinen inleder sin anställning 28.8 när generalsekreterare Santeri Marjokorpi övergår till uppgiften som chefredaktör för tidningen Uusi Tie och som förkunnare inom Folkmissionen med hela Finland som verksamhetsområde. Tidningens nuvarande chefredaktör Leif Nummela avgår samtidigt med pension.

Soili Haverinen fungerar för tillfället som teolog vid Lutherkyrkan i Helsingfors som drivs av Finska Evangeliföreningen SLEY. Hon bearbetar en doktorsavhandling över könets teologi och är känd som en flitig kyrklig debattör. Haverinen är även ledamot i kyrkomötet och innehar flera olika kyrkliga förtroendeuppdrag.

STI:s styrelseordförande Tom Säilä beskriver förändringen: ”Vi är tacksamma för Santeri Marjokorpis utmärkta arbetsinsats vid STI. Speciellt tänker jag på Santeris förmåga att uttrycka sig i skrift som ledde honom till nya arbetsuppgifter. Vi vill önska Soili varmt välkommen till STI:s arbetsgemenskap. I henne får vi en driftig, innovativ och kunnig generalsekreterare som studerande lätt kan närma sig.

Soili Haverinen säger sig vara tacksam för förtroendet: ”Jag tar i arbetet med iver. STI:s arbete har varit viktigt för mig ända sedan mitt första studieår och det är fint att få vara med i bygget i denna nya roll. STI har en central roll i att förena väckelsefältet och uppfostra nya generationer av teologer. Jag känner mig motiverad för att utveckla verksamheten.”

Marjokorpi inledde arbetet som STI:s generalsekreterare i april 2020. Han kommenterar uppdragsbytet enligt följande: ”Arbete i STI har varit meningsfullt och trevligt dvs. det finns ingen dramatik i bytet från STI:s sida. Jag vill säga till STI:s understödjare: Glöm inte detta arbete, det är alltså viktigt.”

(ÖVERS. TUOMAS ANTILA)

NÄR NYA TESTAMENTET UTMANAR FORSKNINGSTEORIER

FRÅN MODERATA TEORIER TILL RADIKALA PERSPEKTIV

Inom den moderna bibelforskningens historia har det framförts olika förklaringar om det Nya testamentet, texternas ursprung och den historia som ligger bakom dem. Vissa åsikter berör bara detaljer och deras inverkan är obetydlig. Andra teorier är omfattande och radikala, och syftar till att utmana den klassiska och historiska kristendomen.

DET NYA TESTAMENTET PRÖVAR FORSKARNAS FÖRKLARINGAR

Historieforskningens natur innebär att forskare presenterar olika hypoteser om källor. Vissa teorier kan inte bedömas eftersom källorna inte ger tillräckligt med material för att testa dem. Vi kan påstå att de största förändringarna gjordes i Nya testamentets texter under de första årtiondena, precis under den period då vi inte har bevarade handskrifter. Utan handskrifter blir teorin meningslös.

Ibland kan vi jämföra forskarens uppfattning om händelserna under det första århundradet med vad Nya testamentets texter faktiskt säger eller vad vi kan dra för slutsatser när vi studerar dem. Förvånansvärt ofta leder jämförelsen till en intressant iakttagelse: den vetenskapliga förklaringen kan inte göra rättvisa åt det vi vet om det Nya testamentet och den tidiga kristendomen. Forskarens teori

utgör en verklighet, medan den historiska verkligheten är något annat.

BEHOV GAV UPPHOV TILL BERÄTTELSENA OM JESUS?

Formhistorikerna har hävdade att den tidiga kyrkan skapade evangelietraditioner för att tillgodose sina egna behov. Problem uppstod inom kyrkan och förhållandet till det omgivande samhället. För att lösa de kristnas problem skapades berättelser om Jesus. Denna förklaring låter trovärdig tills man bekantar sig med de problem som nämns i Paulus brev som församlingarna kämpade med, och jämför den informationen med vad evangelierna berättar om Jesus. Församlingarna hade många svåra frågor. Ska en hednisk kristen omskäras? Får en kristen gifta sig eller äta kött som offrats åt avgudar? Dessa och många andra frågor belastade församlingarna, men evangelierna tigger om dem. Evangeliernas vittnesbörd ifrågasätter formhistorikernas teori.

Forskare har också påstått att de kristna tillade apostlarnas namn till sina verk för att ge dem apostolisk auktoritet och för att de skulle accepteras av församlingarna. Hebréerbrevet som är namnlöst och Markusevangeliet med ett icke-apostoliskt namn ger en annan bild. Påståendet att användningen av pseudonymer inte utgör ett problem står sig inte när vi noggrant undersöker Nya testamentet.

HADE DOKTRIN OCH HISTORIA NÅGON BETYDELSE?

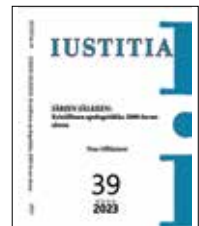
Vad ska man tänka om uppfattningen att de första församlingarna hade en relativistisk inställning till lärofrågor? Enligt denna syn hade man i början varierande åsikter om Jesus. Olika läror existerade fredligt sida vid sida i församlingarna. Först från och med 200-talet övergick man till en tid som präglades av strikt och ren lära. Inte heller denna uppfattning får stöd från Nya testamentet. Författarna erkänner att det fanns olika uppfattningar om evangeliet. Det betyder dock inte att alla uppfattningar är lika bra. På grund av eventuella meningsskiljaktigheter om evangeliet reste Paulus till Jerusalem och sökte upp Petrus (Gal 2:1–10). Som en forskare humoristiskt har påpekat, handlade nog inte mötet om vädret. Paulus försäkrade sig således om att han undervisade samma evangelium som apostlarna i Jerusalem. Ibland är doktrinär avgränsning oförsonlig redan på nytestamentlig tid. De som förkunnar ett falskt evangelium är förbannade (Gal 1:8). De som förnekar Kristus är antikrister (1 Joh 2:18–23). Nya testamentet avvisar tydligt att vi relativiserar evangeliet eller doktrinen betydelse.

Vad säger vi då om påståendet att de första kristna inte var intresserade av historia utan enbart av religiösa erfarenheter? Förklaringen står i flagrant motsats till vad texterna säger. Paulus höll fast vid Jesu uppståndelse som en historiskt trovärdig händelse (1 Kor.15:1–20). Inledningen till Apostlagärningarna talar om "oemotsägliga bevis" för Jesu uppståndelse (Apg 1:3). Dessa och liknande texter gör ännu inte evangelierna till historiskt tillförlitliga verk,

men de visar att tro och historia inte var i konkurrens med varandra eller uteslöt varandra i motsats till vad forskningen föreslår. De visar också att de kristna värderade historisk kunskap och såg att den hade betydelse för deras tro.

TEXT OCH ÖVERSÄTTNING:
VESA OLLILAINEN

NY IUSTITIA- BOK UTGIVEN

Iustitia 39 är tryckt och kan köpas på STI. Boken är skriven på finska och har titeln "Järjen jälkeen: Kristillinen apologetiikka 2000-luvun alussa" (Efter förnuftet: Kristen apologetik i början av 2000-talet).

I detta Iustitiumnummer analyseras den utveckling som kristen apologetik genomgår i början av det tredje årtusendet. Boken är skriven av STI:s teologiska expert, TD Vesa Ollilainen.

Priset är 25 € (studentpris 15 €) + eventuella postavgifter. Du kan beställa boken från STI: (09) 6689 550 eller sti@sti.fi. Mer detaljerad information om boken finns på vår hemsida.

VI INTERVJUADE STI:S BLIVANDE GENERALSEKRETERARE

Soili Haverinen valdes i april till STI:s nya generalsekreterare. Hon påbörjar arbetet i slutet på augusti. Haverinen beskriver sig som mamma till vuxna barn, teolog och gift med en präst. Hon verkar för närvarande i SLEY som Lutherkyrkans teolog och som områdesansvarig för stor-Helsingfors.

Haverinen skriver också en doktorsavhandling om religionsfilosofi. Doktorsavhandlingen behandlar könets teologi. I praktiken analyserar hon feministteologins kritik av klassisk kristendom och begrundar vilka svar på kritiken som finns med utgångspunkt i klassisk kristendom.

- Jag siktar på att få doktorsavhandlingen klar och jag är också intresserad att fortsätta med teologisk forskning. Det är fint om jag kan bidra med något eget i ämnet, konstaterar Haverinen.

STARKT MED I STI:S ARBETE

Haverinen berättar att hon varit med i STI:s verksamhet från början av de egna studierna.

- Då STI flyttade till nuvarande utrymmen var jag med och bar boklådor, berättar Haverinen.

- Samtidigt ombads jag vara med i studentrådet och snart som representant för studeranden i STI:s styrelse. Jag har suttit 20 år i STI:s styrelse och i något skede var jag också viceordförande i styrelsen. Hela tiden har jag varit med som understödjare

och som föreläsare i STI och en kort period också som stipendieforskare.

STI var särskilt viktigt för Haverinen under studietiden. Därför säger hon sig vara särskilt motiverad att vara med och föra STI:s arbete vidare.

- Jag upplever att jag har fått så mycket från STI och jag tycker att det här arbetet är mycket viktigt i Guds rike. Jag inspireras av att stöda god teologi och av att skola nya generationer för Guds rikets arbete.

Haverinen vill i STI höra vad medlemsorganisationerna behöver. Det är enligt henne viktigt att betrakta saker från Guds rikets synvinkel och fundera på hur STI, som behövs i Finlands kyrka under

kommande årtionden, bäst behövs på det kyrkliga fältet i Finland.

- Det skulle vara bra att skola andliga arbetare och stöda grundandet av samfund i en situation där en trygg månadslön för arbetarna inte kan garanteras.

- Också i den ekonomiska och kyrkliga turbulensen måste grundandet och byggandet av andliga samfund på en god luthersk grund fortsätta, summerar Haverinen.

KYRKLIGT INFLYTANDE

Haverinen har många förtroendeuppdrag. Inom den evangelisk-lutherska kyrkan har hon blivit känd främst som representant i kyrkomötet, där hon är medlem i konstitutionsutskottet. Utöver detta är hon med i Helsingfors stiftsfullmäktige, Vandas kyrkofullmäktige, Vandas gemensamma kyrkoråd, Dickursby församlingsråd,

i mediadirektionen för Kyrka och stad samt som andra suppleant i domkapitlet.

Haverinen är också med i styrelsen för föreningen Ord- och religionsfrihet r.f., i styrelsen för Priscilla-föreningen, viceordförande i Sanasta elämään r.f. samt viceordförande i Vanda stad och ledamot i stadens miljönämnd.

Haverinen har trivts med att delta i kyrkomötets arbete.

- Det är en bra plats där man kan påverka och nätverka, för där finns människor med från alla stift i Finland. Det har också varit en ögonöppnare att det finns många bibeltrogna med bland kyrkans påverkare som inte nödvändigtvis är med i någon väckelserörelse. Bibeltrogna är långt flera i vårt land än vad det ser ut att vara från huvudstadens horisont.

- Man förmår påverka saker på kyrkomötet, i synnerhet i utskotten. Jag upplevde det som en stor sak när bekännelseparagrafen bevarades i kyrkolagen. Det satt hårt åt och fick sin start i utskottsarbetet.

- Jag strävar till att påverka de uppfattningar som förekommer om väckelsekristna och väckelserörelser. Jag talar aktivt för att den traditionella ämbetssynen ska ha livsrum i Finlands evangelisk lutherska kyrka.

Enligt Haverinen är såväl kyrkans andliga som administrativa och ekonomiska situation mycket svår. Det finns stora problem som det är svårt att hitta lösningar på.

- Det är synd att det finns många som ser väckelserörelserna som ett problem för kyrkan. Själv tänker jag att det i arbetet inom väckelserörelserna finns många lösningsnycklar till kyrkans nuvarande problem.

INTERVJU OCH FOTO: SANTERI MARJOKORPI
(ÖVERS. LEIF ERIKSON & FREDRIK KLEMETS)

STI:S BOKSLUT FÖR ÅR 2022

År 2022 gjorde Teologiska Institutet en förlust på 19 260,25 euro. Vår medelsanskaffning förblev ungefär på föregående års nivå. Från coronatiden framåt har intäkterna varit jämna och relativt förutsägbara. Fastän våra intäkter sjönk med omkring 4 000 euro, steg de regelbundna intäkterna något, för år 2021 fick vi en större donation, utan vilken medelsanskaffningens intäkter skulle ha varit mindre än år 2022.

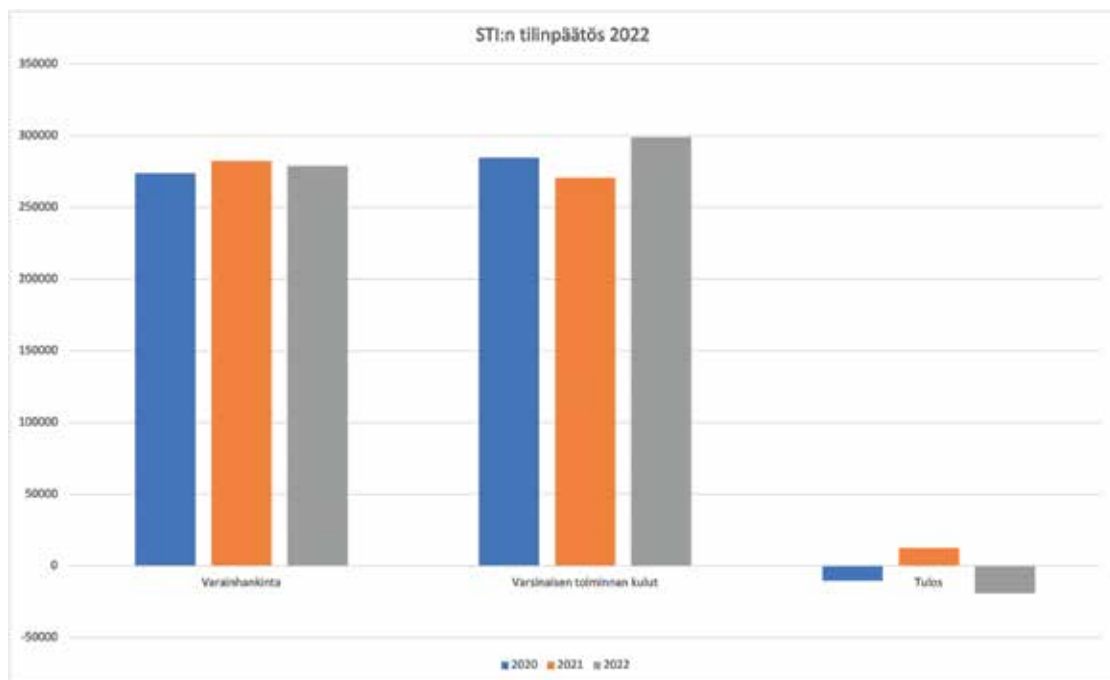
År 2022 steg kostnaderna dock betydligt. Detta beror främst på två faktorer. För det första är vår hyra bunden till levnadskostnadsindex. På grund av den allmänna inflationsutvecklingen steg hyrorna mot slutet av året kännbart. För det andra så anställde vi i slutet av år 2021 Vesa Ollilainen som teologisk sakkunnig. Han arbetsinsats var år 2021 bara ett par månader. Våra personalkostnader var

alltså år 2022 drygt 20 000 euro större än föregående år.

Vår ekonomiska situation är detta år sällsynt svår, för hyrorna stiger fortfarande. Vi ber om gåvor under sommaren, så att vi kan betala våra hyror och löner också när verksamheten är stillsammare. Vårt tidsbundna hyresavtal tar slut vid årsskiftet, och då har vi tänkt flytta till mindre utrymmen. På det sättet kan vi spara på hyreskostnaderna och få våra utgifter på en hållbarare grund.

Du kan ge din gåva med hjälp av inbetalningskortet i denna tidning eller på vårt konto IBAN FI74 8000 1100 5642 45 eller Mobile Pay 51533. Ett stort tack till alla stödmedlemmar för det ekonomiska stödet!

TEXT: SANTERI MARJOKORPI
(ÖVERS. CHRISTIAN PERRET)

TROSGEMENSKAP I UNIVERSITETSVÄRLDEN

När jag för drygt ett år sedan berättade för mina bekanta att jag skulle börja studera teologi vid Helsingfors universitet fick jag höra varnande ord från nästan alla av dem. Den teologiska fakulteten beskrevs som en skoningslös plats för en ensam troende. Bibelns auktoritet skulle komma att ifrågasättas och det skulle i sin tur potentiellt leda till en troskris för mig. Detta har dock inte hänt, även om studierna utan vidare rymmer element som prövar ens tro. Ända sedan mina första studiedagar har jag sökt mig till andra, troende teologistuderande och även funnit dem bland studerandena på min egen årskurs. De har varit en enorm resurs. När det, särskilt under de första kurserna, har funnits utmanande ämnen som har fått mig att fundera på min egen tillit till Bibeln som Guds ord, har jag kunnat reflektera över

och dela min erfarenhet med dem direkt efter föreläsningen.

Särskilt viktig för mig har varit STI:s bokklubb för gammaltestamentlig exegetik, i vilken vi har gått igenom sådant som väckt frågor och i vilken vi synat olika sätt att närma oss kursbokens frågeställningar. Det blev väldigt snabbt klart att jag mycket väl kan vara en bibeltroende exeget, ifall det skulle bli exegetik jag valde att läsa vidare. Jag blev tillfreds och fann ro i fråga om mina egna farhågor gällande Bibelns tillförlitlighet. Om jag hade lämnats ensam med mina frågor och inte hade fått ta del av en troende teologs perspektiv på dem vid STI, skulle jag antagligen fortfarande grunna på dem.

På STI har jag fått lära känna troende teologer från olika årskurser. I dessa studerande har jag funnit förebilder och exempel på hur man som troende trots allt kan hitta sitt eget expertområde och inspireras till att forska och ta reda på mer. STI erbjuder en unik möjlighet att som troende teolog sprida vidare den entusiasm jag själv känner för mitt vetenskapsområde. Som troende inspireras vi naturligtvis av forskningen på en helt annan nivå, och därför är det fint att tillsammans med andra få dela denna djupare nivå på STI.

TEXT: JOOSUA PARTANEN,
TEOLOGIE STUDERANDE
(FOTO: JOOSUAS EGET ARKIV)
(ÖVERS. JAKOB DAHLBACKA)

PLOCK UR HÖSTENS PROGRAM

(programmen hålls på finska)

Höstens programöppning hålls onsdag 6.9. kl. 15-18. I programmet finns lopptorg och kaffeservering kl. 15 samt en invigningsföreläsning kl.16. som professor Antti Laato håller över temat ”manuskriptens symfoni - de tidiga kristna och Bibelns textvarianter”.

Tisdag 14.11 kl. 14-16 hålls en intressant diskussion om Gamla testamentets texthistoria och dess pålitlighet. Debattörer är författarna av boken ”Sensuroitu – Raamatun muutosten vaiettu historia”, Teol.prof. Ville Mäkipelto och Teol.prof. Topias Tanskanen.

Föreläsningsserie om Jesu liknelser

Torsdagar kl. 14-16

12.10. Liknelser i forskningen om Jesus

26.10. De stora frågorna i forskningen om liknelserna

9.11. Moral, teologi och politik? I forskningen om liknelserna

23.11. Lukas, Jesus och liknelsen om den förlorade sonen

Föreläsningsserien hålls av STI:s teologiska expert Vesa Ollilainen

Ytterligare finns det mycket annat intressant i programmet från teologins olika delområden.

Vi strävar efter att publicera hela höstens program på STI:s hemsida före midsommar.

(ÖVERSÄTTNING: PER-OLE HJULFORS)

© KIRSI KURU

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post: sti@sti.fi
förnamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank

Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

Annställda

generalsekreterare Santeri Marjokorpi
sekreterare Kirsi Kuru
sakkunnig i teologi Vesa Ollilainen

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.

Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesalar.

Öppet under perioderna kl. 9–16.

Jour vid behov. Sommarperioden / institutet stängt
14.6.-11.8.

Styrelsens ordförande

verksamhetsledare Tom Säilä,
Luth. Evangeliföreningen i Finland

Medlemsorganisationer

Missionsföreningen Såningsmannen, Bedjarörelsen i Västra Finland, Finlands ev. luth. Student- och Skolungdomsmission, Finlands ev.luth. Folkmission, Luth. Evangeliföreningen i Finland, Finska Bibel-institutet, Sv.Luth. Evangeliföreningen i Finland, Laestadianernas Fridsföreningars Förbund och Missionsförbundet "Rauhan Sana"

Finansieras av frivilliga bidrag.

Medlemsavgift för understödande medlemmar:
50 €/år (studerande gratis, kollektiv 100 €).

Bokgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland RA/2020/1362 som började 1.1.2021 och är giltigt tills vidare.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*.

Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

ISSN 2243-075X (Print)

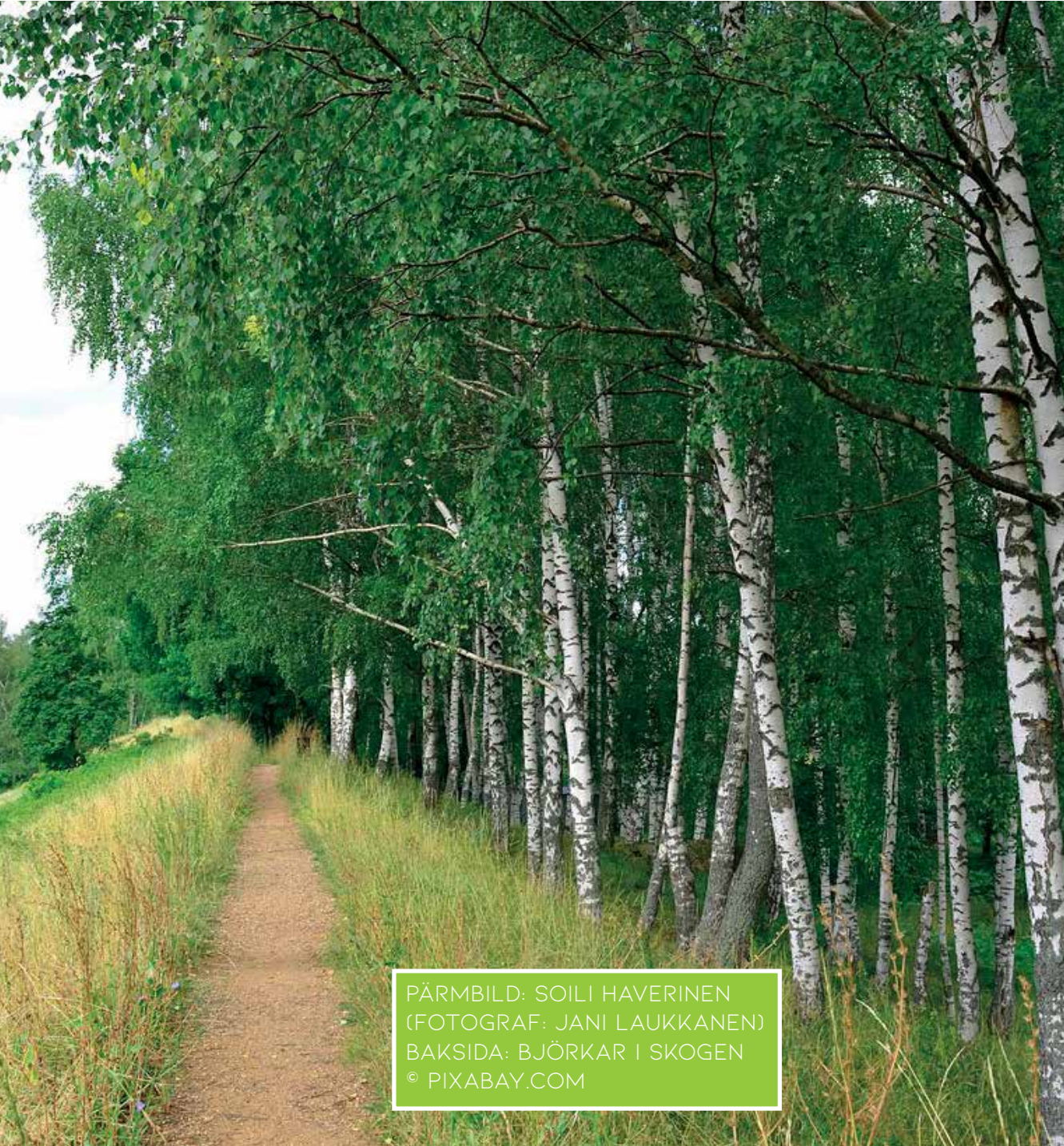
ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
KAJSANIEMIGATAN 13 A
00100 HELSINGFORS

Posti Green

PÄRMBILD: SOILI HAVERINEN
(FOTOGRAF: JANI LAUKKANEN)
BAKSIDA: BJÖRKAR I SKOGEN
© PIXABAY.COM

”JA, HERREN TRÖSTAR SION, HAN SER MED MEDLIDANDE PÅ ALLA DESS RUINER.” (JES. 51:3)